

Obsesja czy zainteresowanie? – słów kilka o fascynacjach w autyzmie

26.06.2020

Osoby ze spektrum autyzmu bardzo często mają silne zainteresowania dotyczące wybranego tematu. Zdobywają obszerną wiedzę w tym zakresie, potrafią godzinami o nim rozmawiać. Obiektem zainteresowania może być właściwie wszystko: rozkład jazdy pociągów czy autobusów, tematyka związana z technologią komputerową, z geografią, biologią, zwierzętami itp. Fascynacje te czasem się zmieniają. Zainteresowania mogą być te same przez wiele lat lub też przemijać i zmieniać się w inne. Zainteresowanie danym tematem, przedmiotem czy aktywnością buduje strukturę, porządek oraz przewidywalność dnia codziennego, zmniejsza poczucie niepewności osoby ze spektrum autyzmu. Stwarza to również okazję na przykład do rozpoczęcia rozmowy z drugą osobą, wzmacniając w ten sposób poczucie pewności siebie w kontaktach społecznych.

O tego typu zainteresowaniach mówi się również w kategoriach obsesji. Często tak rozumiane obsesje mogą być źródłem przyjemności dla osób z autyzmem, a także sposobem radzenia sobie z codziennym życiem. Niestety mogą one również ograniczać zaangażowanie ludzi w inne czynności, przez co stają się źródłem niepokoju.

Zdarza się, że zainteresowania osoby z autyzmem prowadzą do zachowań nieakceptowanych społecznie. Wspierając osobę z autyzmem, należy pomóc jej zrozumieć w jakich okolicznościach mówienie o danym temacie może być niewłaściwie odebrane. Można opracować listę osób, pór dnia, miejsc w których bezpiecznie jest rozmawiać o danym zainteresowaniu. Można również pomóc w zrozumieniu sygnałów wysyłanych przez drugą osobę, które wskazują na to, że negatywnie reaguje na dany temat np. nudzi się, nie chce już o tym rozmawiać.

Nie ma jednej odpowiedzi na pytanie: dlaczego osoby z autyzmem rozwijają szczególnie silne fascynacje? Prawdopodobnie koncentrowanie się na wąskim temacie daje im poczucie kontroli i bezpieczeństwa. Autyzm sprawia, że życie społeczne jest pełne chaosu i niepokoju. Poszerzanie wiedzy na określony temat może być dla osoby z autyzmem “odskocznią” od codzienności, w której musi się odnaleźć i dostosować do ogólnie przyjętych norm i zasad.

Na fascynacje można spojrzeć pozytywnie- niekiedy stają się one początkiem budowania relacji z dzieckiem, kontaktu pełnego zaufania. Szczególne zainteresowania mogą być

również wykorzystane w procesie dydaktycznym – przekaz nowej wiedzy oparty o zainteresowanie przynosi bardzo dobre rezultaty.

Jak radzić sobie z obsesjami dziecka?

- wyznacz granice – to znaczy wyznacz czas, jaki dana osoba powinna poświęcić na rozmowę na temat danego zainteresowania lub miejsca, w których może o nim porozmawiać
- wykorzystaj zainteresowania i obsesje - spróbuj obsesje przekształcić w coś bardziej funkcjonalnego np. zainteresowanie dziecka muzyką można przekształcić na naukę instrumentu muzycznego. Zainteresowania mogą stanowić bazę do nauki konkretnego przedmiotu
- zainteresowania mogą stanowić sposób radzenia sobie ze stresem- w sytuacji trudnej zajęcie się danym tematem pomoże w odstresowaniu się i wyciszeniu
- zainteresowania dziecka mogą wspierać rozwój społeczny dziecka- w grupie dzieci o podobnych zainteresowaniach można zachęcić dziecko do rozmowy, wspólnej zabawy z innymi.

Literatura;

„Obsesja i fiksacja. Instruktaż dla rodzica lub opiekuna osoby z autyzmem” - Fundacja JIM

“Niezwyczajni ludzie. Nowe spojrzenie na autyzm”, *Barry M. Prizant*, Tom Fields-Meyer, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego., 2017

Aleksandra Flasz – Gębarowska, psycholog